

Verksamhetsplan

Rättighetscentrum Norrbotten 2018 - 2019

1. Inledning

1.1 Bakgrund

Sensus studieförbund, region Norra Norrland, är huvudman för Rättighetscentrum Norrbotten. Sensus Norra Norrland är en egen juridisk person med en regionstyrelse som högsta beslutande organ. Regionstyrelsens ledamöter har en mycket god förankring bland medlemsorganisationerna. Regionchefen är regionens högsta tjänsteman och rapporterar direkt till regionstyrelsen.

Sensus studieförbund är en idéburen organisation som har drygt 30 medlemsorganisationer på riksnivå. Organisatoriskt är Sensus uppdelat i åtta regioner, som i sin tur har verksamhet i landets så gott som samtliga kommuner. Ett förbundskansli svarar för nationella frågor och samordning. Sensus medlems- eller samarbetsorganisationer är bland andra Svenska kyrkan, Individuell Människohjälp, EKHO (ekumeniska gruppen för kristna bi- och homosexuella), olika Lottaförbund, en mängd olika fackliga organisationer som Vision, Unionen, Lärarförbundet och Vårdförbundet, muslimska föreningar, romska föreningar och ett antal kulturföreningar t.ex. Lule Stassteater.

Sensus har lång erfarenhet av att arbeta med mänskliga rättigheter bl.a. genom huvudmannskapet för Fonden för mänskliga rättigheter. Rätten att inte bli diskriminerad är en av de grundläggande mänskliga rättigheterna. Att arbeta mot diskriminering är därmed en naturlig del av Sensus arbete.

1.2 Uppdragsgivare

Rättighetscentrum Norrbotten genomförs på uppdrag av Sensus, region Norra Norrland.

1.3 Tid

Denna verksamhetsplan omfattar perioden 2018-01-01–2019-12-31.

1.4 Vision

Rättighetscentrum Norrbottens vision är att Norrbotten ska vara en region som uppfattas som välkomnande och attraktiv för alla människor oavsett etnisk tillhörighet, funktionsnedsättning, kön, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning, ålder, könsidentitet och könsuttryck och där alla människor ges samma möjligheter att forma samhället och sitt eget liv.

1.5 Syfte

Rättighetscentrum Norrbottens syfte är att minska diskrimineringen och öka mångfalden i regionen. För att åstadkomma detta ska verksamheten genomföra informations- och utbildningsinsatser, ge råd och stöd till enskilda individer som upplever sig diskriminerade, samt även i övrigt arbeta attitydpåverkande för mångfald och mänskliga rättigheter och mot diskriminering, t ex genom olika opinionsbildande insatser.

1.6 Avgränsning

Verksamheten är geografiskt avgränsad till Norrbottens län. Tematiskt avgränsas verksamheten till de diskrimineringsgrunder som regleras i lag, dvs. etnisk tillhörighet, funktionsnedsättning, kön, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning, ålder samt könsidentitet eller könsuttryck.

2. Mål och målgrupper

2.1 Kvalitativa mål

- Rättighetscentrum Norrbotten är känt och etablerat.

- Personer och organisationer som vänder sig till Rättighetscentrum Norrbotten får professionell utbildning och handledning, med relevanta och användbara råd som alltid har sin utgångspunkt i personens intention.
- Rättighetscentrum Norrbotten är en efterfrågad samarbetspartner och samhällspåverkare.
- Rättighetscentrum Norrbotten bidrar till ökad kompetens i regionen avseende diskriminerings- och mångfaldsfrågor.

2.2 Kvantitativa mål

Nedan anges Rättighetscentrum Norrbottens kvantitativa mål för 2018 och 2019 i en gemensam tabell. När det gäller antal informations- och utbildningstillfällen samt deltagarantalet vid dessa tillfällen väljer vi att inte höja dessa mål jämfört med tidigare år då Rättighetscentrum Norrbotten företrädesvis vill medverka i tidsmässigt längre insatser med färre deltagare. Detta anser vi ökar genomslagskraften för de frågor vi arbetar med jämfört med en stor mängd, korta insatser med väldigt högt deltagarantal.

Kvantitativa mål	Mål totalt per år 2018-2019	Antal kvinnor	Antal män
Antal personer som erhållit råd/stöd i form av enskild rådgivning	50 (40)	25 (20)	25 (20)
Totalt antal deltagare i kompetensutvecklingsinsatser (informations- resp. utbildningsinsatser)	2 500 (2000)	1 250 (1000)	1 250 (1000)
Antal informationsinsatser till grupper med koppling till någon specifik diskrimineringsgrund	20 (15)	-	-
Antal informations- och utbildningstillfällen totalt	90 (70)	-	-
Antal inslag i media	30 (20)	-	-

En förklaring är på sin plats. Inom parentes de mål som gällde fram till dess att vi för ett par år sen, i ett anfall av optimism, höjde våra mål i tron att vi hade en stabil personalsituation. Så har det tyvärr inte blivit varför målen inom parentes visat sig vara en tillräckligt stor utmaning att nå. Vi kommer fram till dess att vi ser en markant resursökning betrakta de lägre målen som de faktiska målen och realistiska sådana.

2.3 Målgrupper

De primära målgrupperna för verksamheten är följande:

- Enskilda personer som utsatts eller utsätts för diskriminering: stöd och juridisk rådgivning samt eventuell medling/lokala uppgörelser alternativt anmälan till myndighet/stämning i domstol.
- Företag: kompetenshöjande insatser och information om diskriminering, mångfald och mänskliga rättigheter, förebyggande arbete mot diskriminering/aktiva åtgärder.

- Offentliga organisationer såsom arbetsförmedlingen, kommuner, länsstyrelsen, polisen, politiker: kompetenshöjande insatser om diskriminering, mångfald och mänskliga rättigheter, förebyggande arbete mot diskriminering/aktiva åtgärder.
- Skolor och föreningar: seminarier och arbete med fördomar, värderingar samt hur verksamheten kan arbeta förebyggande mot diskriminering. Framst riktat till skolans personal och till föreningens förtroendevalda och anställda.
- Allmänheten: arrangemang såsom öppna seminarier, utställningar och aktiviteter om diskriminering, mångfald och mänskliga rättigheter.

Prioritering och specificering av ovan nämnda målgrupper processas gemensamt fram, bl.a. med hänsyn till nationella satsningar som görs av aktörer på området samt inom ramen för nätverket Sveriges antidiskrimineringsbyråer. När det gäller den enskilda rådgivningen strävar vi efter att, vid hög arbetsbelastning, prioritera denna.

3. Verksamhet

3.1 Verksamhetsområden

Grundtanken med Rättighetscentrum Norrbottens arbete är att arbeta både proaktivt och reaktivt, d.v.s. både med informations- och utbildningsinsatser och opinionsbildande insatser för att förebygga diskriminering och med enskild rådgivning för att motverka och synliggöra den diskriminering som förekommer. För att uppnå målen har arbetet delats in i tre verksamhetsområden som beskrivs mer i detalj nedan. Detta innebär att arbetet bedrivs parallellt på olika nivåer och med olika målgrupper. Tanken med att dela upp och genomföra arbetet på detta sätt är dels att insatserna bättre kan anpassas till respektive målgrupp, dels att verksamhetsområdena genom att drivas parallellt kommer att "mötas" varpå en större effekt av arbetet kan uppnås. Genom att arbeta med dessa verksamhetsområden verkar Rättighetscentrum Norrbotten för att ge ökad kunskap och medvetenhet om diskriminering, mångfald och mänskliga rättigheter, samt att bidra till att den diskriminering som förekommer lyfts upp och motverkas.

Juridisk rådgivning

Rättighetscentrum Norrbotten ger kostnadsfri rådgivning och juridiskt stöd till personer som blivit utsatta för diskriminering. Vi kan exempelvis nå lokala förlikningar eller anmäla det inträffade till Diskrimineringsombudsmannen (DO), Justitieombudsmannen (JO), Justitiekanslern (JK) eller annan aktuell myndighet.

I de fall vi bedömer att det inte rör sig om diskriminering hänvisar vi till den organisation som bäst kan hjälpa till i det enskilda fallet. Det stora nätverk vi byggt upp regionalt, med allt ifrån Brottsofferjour till offentliga instanser, gör att vi kan erbjuda mer än renodlad juridisk rådgivning.

Samtliga ärenden läggs in i vårt ärendehanteringssystem, där vi för statistik fördelad på bl.a. samhällsområden, diskrimineringsgrund, kön etc.

I arbetet med rådgivning till enskilda individer strävar vi efter att nå personer som blivit diskriminerade inom samtliga diskrimineringsgrunder och personer med hemvist i olika kommuner i Norrbotten.

Informations- och utbildningsinsatser

Rättighetscentrum Norrbottens informations- och utbildningsinsatser kan bestå av exempelvis föreläsningar, workshops, seminarier om diskriminering, mångfald och mänskliga rättigheter, arbete kring normer och värderingar och metoder för förebyggande arbete/aktiva åtgärder mot diskriminering

och för mångfald och mänskliga rättigheter. Insatserna är behovsanpassade och fokuserar på effekter av mångfald respektive konsekvenser av diskriminering. Dessa insatser utförs på förfrågan till en bestämd grupp, t.ex. på en arbetsplats, i en förening etc.

Vi strävar i detta arbete alltid efter längre insatser i mindre grupper med ett processinriktat arbetssätt och ett normkritiskt och intersektionellt angreppssätt. Insatser kan, förutom utbildning i olika former också innehålla ledningsstöd, rådgivning kring förebyggande arbete, framtagning av likabehandlings- eller mångfaldsplaner etc.

Opinionsbildande insatser

Rättighetscentrum Norrbottens opinionsbildande insatser kan bestå av exempelvis redaktionella inslag i media, annonsering, manifestationer, kulturarrangemang och öppna seminarier om diskriminering, mångfald och mänskliga rättigheter. Dessa insatser är per definition tillgängliga och öppna för allmänheten. Det kan alltså handla om krönikor, debattartiklar m.m. i media men också förutom öppna utbildningsinsatser i mer traditionell form också om att på eget eller andra initiativ oftast i samarbete med andra aktörer möjliggöra teaterföreställningar, musikframträdande, utställningar eller annat som har tydlig koppling till våra ämnesområden.

3.2 Arbete med samtliga diskrimineringsgrunder

I de informations- och utbildningsinsatser byrån genomför, arbetar vi alltid med samtliga diskrimineringsgrunder. I de fall vi får in förfrågningar om särskild inriktning på t.ex. jämställdhet eller hbtq-fokus arbetar vi ändå generellt och pratar mer om mekanismerna bakom diskriminering och att vissa grupper slås ut än att fokusera på "grupperna" i sig. Vi arbetar alltid normkritiskt och intersektionellt.

När det gäller de arrangemang vi anordnar strävar vi efter att dessa ska spegla samtliga diskrimineringsgrunder, alternativt fördelas relativt jämnt på de olika diskrimineringsgrunderna.

I arbetet med rådgivning till enskilda individer strävar vi efter att nå personer som blivit diskriminerade inom samtliga diskrimineringsgrunder.

Vi har också en fortsatt strävan efter att verksamheten och dess organisation ska ha kompetens och erfarenhet från samtliga diskrimineringsgrunder, något som hittills fungerat mycket bra tack vare vår breda samverkan med andra aktörer.

3.3 Samverkan

För att uppnå målen och ambitionen att verka mot diskriminering i ett brett perspektiv är samverkan med andra aktörer centralt. I samtliga aktiviteter vi genomför samverkar vi med andra aktörer både inom och utom regionen; allt ifrån föreningar, kommuner, landsting, bibliotek, museer, skolor m.fl. Denna breda samverkan skapar en legitimitet för Rättighetscentrum Norrbotten, samtidigt som den medfört ett stort antal personer som i sina respektive nätverk och föreningar lyfter fram frågor rörande diskriminering, mångfald och mänskliga rättigheter.

Utöver den regionala samverkan är vi även med i SADB, Sveriges Antidiskrimineringsbyråer, det tidigare nätverk som i februari 2015 ombildades till en förening av föreningar. Vi kommer även fortsättningsvis att vara en aktiv medlem i SADB och hoppas att den föreningen framöver kommer att bli en bra plattform för erfarenhetsutbyte, gemensamma aktiviteter etc. Än så länge letar den lite efter sina former efter en rätt lång startsträcka och stor omsättning av personer i styrelsen våren 2017. Om SADB, som tidigare, arrangerar någon form av kompetensutveckling i samverkan med t ex DO eller MUCF kommer vi att delta i det. Samverkan med DO kan också vara aktuell för egen del i samband med arrangemang och ärenden.

Eftersom Sensus även driver Rättighetscentrum Västerbotten, Antidiskrimineringsbyrån i Uppsala och Rättighetscentrum Dalarna kommer viss samverkan att ske mellan samtliga dessa antidiskrimineringsbyråer. Särskilt med de två förstnämnda eftersom vi sedan juni 2017 delar på en juristtjänst med dessa två byråer, stationerad i Uppsala.

Rättighetscentrum Norrbotten är också inblandade som leverantör av utbildning till andra aktörers projekt, men också som mer omfattande samarbetspart i andra aktörers projekt. Ett exempel på det senare är Piteå kommuns pågående projekt "Ett Piteå för alla" kring mångfaldsarbete riktat till näringsliv och föreningsliv där vi också är med i planeringen av projektet.

Utöver detta dyker förstås möjliga större eller mindre projektidéer upp löpande både hos oss själva och hos andra som vill involvera oss. Vi försöker hela tiden vara öppna inför detta, fånga upp så mycket som möjligt och bidra till förverkligande av sådant som vi ser ligger inom våra ramar. Till exempel blev vi nyligen kontaktade av Forum för Levande Historia för att under 2018 bidra till deras satsning på Norrbotten.

3.4 Marknadsföring

Rättighetscentrum Norrbotten arbetar med små gratisannonser i dagstidningarna samt med Googleannonser för att nå ut så brett som möjligt i länet. Därutöver används även de möjligheter till marknadsföring som finns via Facebook. Då finns det möjlighet att vid marknadsföringen välja ett visst geografiskt område där vi vill nå ut. Därutöver har Rättighetscentrum Norrbottens egen Facebooksida nu närmare 2 500 följare. Sidan används såväl för kontaktskapande med organisationer och allmänhet som för att informera om kommande evenemang och annan verksamhet som vi genomför.

3.5 Rättighetscentrum Norrbotten och de nya reglerna kring aktiva åtgärder fr. den 1 januari 2017

Redan under 2016 har Rättighetscentrum Norrbotten påbörjat arbetet med kunskapsspridning avseende det nya regelverket i diskrimineringslagen. Detta arbete avser Rättighetscentrum Norrbotten att fortsätta med under hela perioden 2017-2019. Därutöver avser vi även arbeta aktivt med information om det av Diskrimineringsombudsmannen framtagna materialet Växthuset som verktyg för att undersöka, analysera och finna lämpliga åtgärder avseende risker i relation till samtliga sju diskrimineringsgrunder. Vår avsikt är att på detta sätt bidra till att det mer långsiktiga och planmässiga arbetet ökar inom arbetslivet i Norrbotten. Rättighetscentrum Norrbotten kommer förhoppningsvis att bli involverade och därmed kunna agera processledare i organisationer som avser använda Växthuset som verktyg.

3.6 Fokuskommuner

Under 2017 avsåg Rättighetscentrum Norrbotten att påbörja ett långsiktigt arbete med att särskilt rikta in oss på att sälja utbildning och delta i offentliga arrangemang i Piteå, Boden, Kalix och Gällivare kommun. Detta har gått lite trögt av olika anledningar. Vi avser i nuläget att fortsätta med detta även under 2018-2019. Vår avsikt med detta är att ytterligare öka kunskapen om oss och vad vi arbetar med samt på detta sätt även öka vår geografiska tillgänglighet i Norrbottens län. Detta innebär inte att vi avser att tacka nej till förfrågningar från aktörer i någon av de andra Norrbottenskommunerna utan endast att det vi själva initierar riktar sig till våra fokuskommuner. När det gäller våra enskilda ärenden tar vi även fortsättningsvis emot sådana från hela upptagningsområdet, Norrbottens län.

3.7 Aktivitetsplan 2018-2019

Aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Administrativa/organisatoriska aktiviteter		
Delrapporter till finansiärer	Enligt överenskommelse	Enligt överenskommelse
Samverkan med Sensus Rättighetscentrum Västerbotten i Umeå, Antidiskrimineringsbyrån i Uppsala samt Rättighetscentrum Dalarna i Falun samt	Januari	December
Medverkan vid möten med Sveriges antidiskrimineringsbyråer, SADB	Januari	December
Kompetensutveckling för att förbättra våra informations- och utbildningsinsatser	Januari	December
Kompetensutveckling för att förbättra vår enskilda rådgivning	Januari	December
Informations- och utbildningsinsatser		
Uppsökande kontakt med aktuella målgrupper med syfte att genomföra informations- respektive utbildningsinsatser	Januari	December
Informationsinsatser om diskriminering till målgrupper med koppling till någon specifik diskrimineringsgrund, sker löpande vid förfrågningar/upsökande verksamhet bl a med hjälp av vårt existerande nätverk	Januari	December
Utbildningsinsatser i diskriminering, mångfald och mänskliga rättigheter till aktuella målgrupper, sker vid förfrågningar och genom riktade insatser	Januari	December

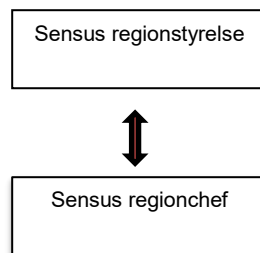
Medverka i eventuella nationella satsningar i samarbete med Sveriges antidiskrimineringsbyråer, SADB.	Januari	December
Erfarenhetsutbyte nationellt samt samarbete med DO	Januari	December
Opinionsbildande insatser/samverkan		
Samarrangemang med samverkanspartners rörande diskriminering, mångfald och mänskliga rättigheter t ex: <ul style="list-style-type: none"> • Internationella dagen för mänskliga rättigheter 	Januari	December
Deltagande i lokala/regionala konferenser/arrangemang med anknytning till diskrimineringsgrunder t ex: <ul style="list-style-type: none"> • Pridefestivaler i länet • Eidfester i länet 	Januari	December
Samarrangemang på andras initiativ kring speciella och årligen återkommande dagar t ex: <ul style="list-style-type: none"> • Förintelsens minnesdag 	Januari	December
Samverkan med Forum för Levande Historia med anledning av deras satsning på Norrbottens län (endast 2018)	Januari	December
Vår foto- och textutställning "Din makt – min plats" ut på bibliotek och liknande främst i inlandet	Januari	December
Konferensen "Mångfald? Ja tack!" på fler orter än enbart Luleå Kräver troligen utökade resurser	Mars	November
Ett eller flera seminarier med inriktning på viss diskrimineringsgrund på en eller flera orter. Kräver troligen utökade resurser	Mars	November
Marknadsföring och uppdatering av hemsidan, Facebook-sidan samt annons via Google vilket sker löpande vid arrangemang, info/utbildningar, annonsering	Januari	December

Översätt informationsmaterial till engelska och ev andra språk	Januari	Juni
Distribution av informationsmaterial i samband med arrangemang och utbildningsinsatser, samt på strategiska platser i regionen	Januari	December
Annonsering och insändare i regionala tidningar, annonstidningar m.m.	Januari	December
Föra statistik och följa upp informations- och utbildningsinsatser samt arrangemang	Januari	December
Enskild rådgivning och juridisk verksamhet		
Ge juridisk stöd och rådgivning till personer som kontaktar Rättighetscentrum Norrbotten och upplever sig diskriminerade	Januari	December
Föra statistik och följa upp antalet ärenden	Januari	December
Erfarenhetsutbyte med handläggare inom Sveriges antidiskrimineringsbyråer, samt kontakt med jurister vid Diskrimineringsombudsmannen	Januari	December

4. Organisation

4.1 Organisation

Rättighetscentrum Norrbotten svarar inför regionchefen för Sensus Norra Norrland. Regionchefen är regionens högsta tjänsteman och rapporterar direkt till Sensus regionstyrelse.

Rättighetscentrum
Norrbottens personal

4.2 Personal

2017 inleddes med att den jurist som anställdes hösten 2016 hastigt lämnade sin tjänst. Det var ett stort avbräck. Inför 2018 finns sedan juni 2017 en jurist stationerad i Uppsala som delvis finansieras av och bistår Rättighetscentrum Norrbotten med sina tjänster på 30 %. Detta kompletteras av en person redan anställd på Sensus i Luleå som klivit in i verksamheten på halvtid. Verksamhetens tredje anställda, också stationerad i Luleå, har arbetat på antidiskrimineringsbyrån sedan år 2007 med såväl information/utbildning som rådgivning till enskilda och även med det opinionsbildande arbetet. Hen har tagit emot ett hundratal ärenden, hänvisat vidare, gett råd, hjälpt till med ett antal DO-anmälningar, satt press på motparter men framför allt kanske jobbat med utbildning och opinionsbildning. De båda anställda stationerade i Luleå delar tills vidare på de tre verksamhetsdelarna för att skapa större flexibilitet och minska sårbarheten. Men juridiska spørsmål hänförs till juristen och den mer erfarna av de två i Luleå tar hand om nästan alla utbildningsinsatser.

Rättighetscentrum Norrbottens anställda följer kontinuerligt lagstiftningsområdet och uppdaterar sig rörande förändringar i rättsläget avseende såväl regelverket som praxis. För detta prenumererar vi på Infotorg där vi får tillgång till lagar, förarbeten och praxis.

Rättighetscentrum Norrbottens anställda kommer att fortsätta stärka sin kompetens inom processledarskap kopplat till utbildningsinsatser, marknadsföring och (sociala) media.

Personalen ansvarar gemensamt för att verksamheten genomförs i enlighet med godkänd verksamhetsplan och direktiv från finansierare. Utöver detta ska personalen genomföra uppföljningar av de aktiviteter som genomförts i verksamheten under året. Personalen ska rapportera alla eventuella avvikelser från godkänd verksamhetsplan till regionchefen för Sensus Norra Norrland. I personalens uppgifter ingår också att ansvara för budget och att disponera verksamhetens resurser. Personalen ska därutöver ansvara för information om och dokumentation av verksamheten, samt skapa rutiner för verksamhetens genomförande.

Befogenheter personal:

- besluta om frågor som rör den löpande driften av verksamheten, inom ramen för godkänd verksamhetsbudget;
- initiera och föreslå eventuella förändringar i verksamhetsplan och budget.

5. Uppföljning och utvärdering

Rättighetscentrum Norrbotten följs upp löpande. I likhet med Sensus övriga verksamheter följs Rättighetscentrum Norrbottens verksamhet upp kvartalsvis och ekonomin stäms av. Verksamhetens arbete följs också upp i samband med inlämning av delrapporter till finansierarna. Vid uppföljning och utvärdering av verksamheten beaktas följande kriterier:

Måluppfyllnad: hur verksamheten ligger till i förhållande till uppsatta delmål

Tider: påbörjat, avslutat, tidigareläggning eller försening av aktiviteter

Kostnader: utfall, prognosförändringar etc. gentemot lagd budget

Resurser: förändringar i exempelvis personalbehov, lokaler etc.
Kvalitet: avvikelser mot planerade fastställda krav
Orsaker: till eventuella avvikelser/förändringar
Konsekvenser: av resultat och erfarenheter hittills
Åtgärder: eventuella åtgärder som vidtagits med anledning av avvikelser från verksamhetsplanen
Förslag: till framtida åtgärder
Samverkan: intressenter, relationer

Luleå den 7 november 2017

Birgitta Sedin
Regionchef
Sensus Norra Norrland